

*Wodospady Iguazú - Park
Narodowy Argentyny i
Brazylii*

*Lina Melnyk, Kateryna
Nester*

Wstęp

Spośród setek wodospadów na ziemi wodospady Iguazu należą do jednych z najbardziej malowniczych. Ich położenie w gorącej strefie klimatycznej i otaczająca je bujna tropikalna roślinność powoduje, że od czasu ich odkrycia w połowie XVI w. stanowiły atrakcje dla naukowców, turystów i przypadkowych podróżników, którzy stawali pełni podziwu nad tym wspaniałym dziełem przyrody.

Położenie

Wodospady Iguazú znajdują się na rzece Iguazú 23 km od jej ujścia do Parany pomiędzy granicy Argentyną i Brazylią w Parku Narodowym Iguazú wpisanym na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO.

Rzeka Iguazú, będąca dopływem Parany, ma swoje źródła w Serro do Mar w Brazylii. Płynie przez Wyżynę Brazylijską wijącym się korytem na długości 1320 km. W miejscu gdzie rzeka dociera do skraju płaskowyżu, 23 km przed ujściem do Parany, koryto Iguazú poszerza się do 1500 m, rzeka skręca na południe tworząc szerokie czteroki lometrowe zakole. Koryto rzeki rozdzielają liczne podłużne wyspy i skały. Jej wody na całej szerokości koryta spadają w dół po urwisku o kształcie półksiężyca i wysokości 72 m. To właśnie słynne wodospady Iguazú

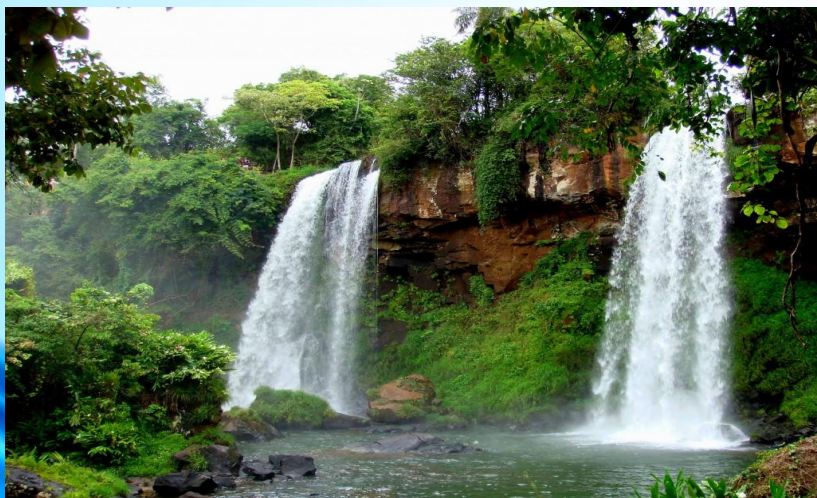

Wodospady Iguazú

Kaskady (12 milionów litrów wody na sekundę!)

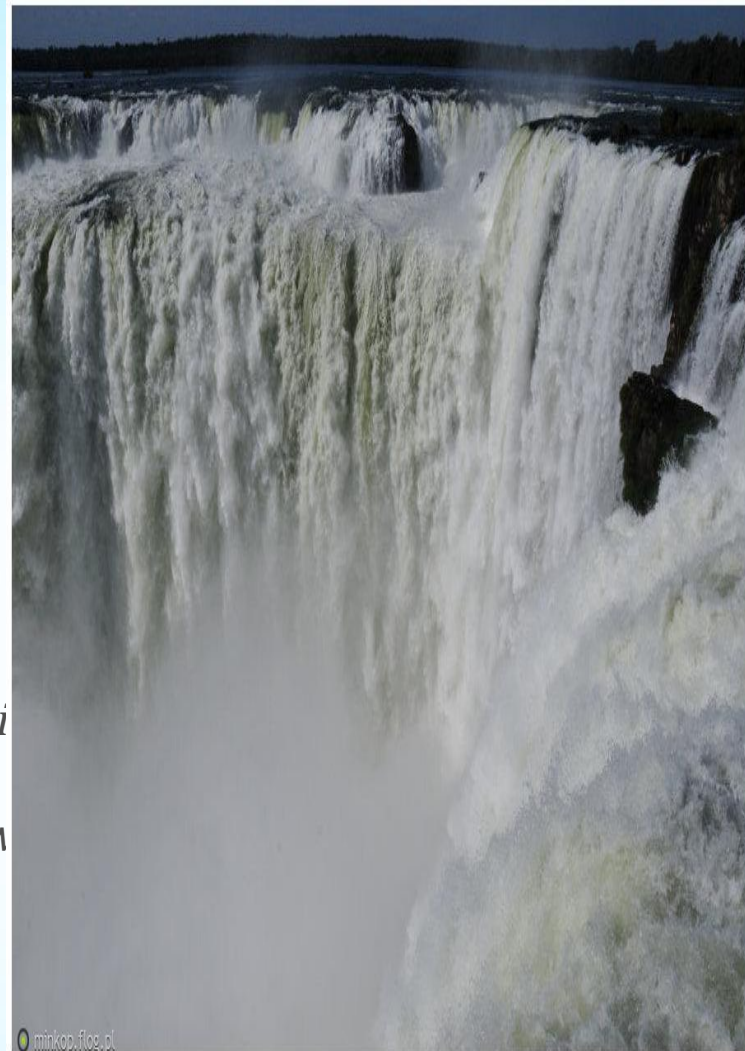

Dwie Siostry

Podzielone koryto rzeki tworzy tu wspaniałą wachlarz 275 wodospadów. Ich łączna szerokość wynosi 2700 m. Poszczególne wodospady tworzą na skalnych progach kaskady o różnej wysokości i szerokości. Mają one swoje nazwy m.in: Chico (chłopiec), Dos Musqueteros (Dwóch Muszkieterów), El Escondido (Schowany), Dos Hermanas (Dwie Siostry). Ten ostatni wodospad ma u swojej podstawy duży naturalny basen o głębokości 8 m. Jednym z najbardziej imponujących jest wodospad Salto de San Martín (Skok San Martina) spadający ryczącą i ogłuszającą kaskadą w wąskiej gardzieli tworzący dwustopniowy wodospad o wysokości ponad 70 m.

Niewątpliwie ogromne wrażenie wywiera największy i najgłośniejszy wodospad nazywany Garganta del Diablo (Diabelska Gardziel) słyszalny z odległości wielu kilometrów. Zaznaczający się on na rzece obecnością wiecznie kłębiącej się mgiełki z pary wodnej unoszącej się do 30 m wysokości nad krawędzią wodospadu, a widocznej z odległości 7 km. To on stanowi centrum i od niego rozpoczyna cały spektakl katarakt Iguazú. Najefektowniej wodospady prezentują się w porze deszczowej od listopada do marca. Wodospad Iguazú to drugi pod względem szerokości wodospad na świecie po wodospadzie Wiktorii w Afryce i jedenasty pod względem wysokości (o 12 metrów wyższy od Niagary). Mimo swej imponującej potęgi przepływu i szerokości wodospad w maju i czerwcu 1978 roku zmarł. Na skutek długiej suszy przez 28 dni przez krawędź wodospadu nie przepłynęła ani jedna kropla wody.

Historia

- *Katarakty Iguazú zostały odkryte po raz pierwszy w 1541 roku przez hiszpańskiego badacza Alvara Nuñez Cabeza de Vaca podróżującego drogą lądową z brazylijskiego wybrzeża do Asunción w Paragwaju. Płynąc rzeką Iguazú dotarł do wodospadów, które nazwał Saltos de Santa Maria (Wodospady Świętej Marii). Nazwa ta nie utrzymała się jednak długo i w historii przyjęła się nazwa Iguazú co w języku miejscowych Indian Paraguas i Tupi Guarani oznacza „Wielka Woda”.*
- *Po raz drugi wodospady Iguazú odkryte zostały w trakcie wyprawy Francisco Cruza, w 1882 roku.*
- *Jordan Hummell kilka lat później zorganizował pierwszą wycieczkę turystyczną do Katarakt. Przybyła ona do Puerto Iguazú w sierpniu 1901 roku.*
- *Victoria Augirre wyróżniła się ofiarowaniem kwoty 3 000 dolarów na otwarcie dróg między Puerto Iguazú i kataraktami. Data ta jest uważana za początek działalności turystycznej w rejonie wodospadów Iguazú.*
- *W roku 1902 Carlos Thays przeprowadził pierwsze szczegółowe badania katarakt Iguazú i przedstawił projekt utworzenia parku narodowego.*

Park Narodowy Iguazú

- Katarakty Iguazú otoczone są wspaniałymi lasami podzwrotnikowymi. Rząd argentyński jako pierwszy w 1934 roku, a następnie rząd brazylijski w 1939 r. utworzyły w rejonie katarakt parki narodowe. Ich zadaniem jest zachować i chronić ten jeden z największych cudów natury wraz ze światem zwierzęcym i roślinnym występujący w otaczającej puszczy subtropikalnej. Parki te zajmują łącznie powierzchnię 2250 km² z czego 550 km² leży po stronie argentyńskiej.*

Budowa geologiczna i powstanie wodospadów

Wodospad Iguazu powstał na krawędzi płaskowyż u Planalto Meridional zbudowanego ze skał bazaltowych. Ten wulkaniczny płaskowyż został uformowany w dolnej kredzie około 132 milionów lat temu po ogromnym wybuchu wulkanu.

Działalność erozyjna licznych rzek doprowadziła do powstania silnie urozmaiconego morfologicznie terenu. Rzeki przepływające na krawędziach pokryw skał bardziej odpornych (np. bazaltowych) wytworzyły liczne wodospady m.in. wodospady Iguazú.

Powstanie uskoku w korycie Parany w miejscu gdzie uchodziła Iguazú około 20 tys. lat temu, spowodowało, że ujście rzeki Iguazú zostało zmienione w wodospad o wysokości kilkudziesięciu metrów.

Proces tworzenia się katarakt Iguazú zapoczątkowany został w punkcie zwanym Tres Fronteras (Trzy Granice - Paragwaju, Brazylii i Argentyny). W wyniku erozji wstecznej postępującej na pęknięciach w dnie koryta strefa progów skalnych przesuwiała się w górę biegu rzeki do jej obecnego miejsca w Diabelskiej Gardzieli, położonego 23 km od ujścia Iguazú do Parany. Jak się szacuje w ciągu roku wodospady przesuwają się o 1-2 m w górę rzeki. Proces ten jest wynikiem zróżnicowanej odporności na erozję skał bazaltowych z poszczególnych wylewów.

Roślinność

Charakteryzują się niezwykłym bogactwem roślinności (ponad 2 tys. gatunków), które tworzą podzwrotnikowe lasy i zarośla m.in. z kauczukowcem, rododendronem, ostrokrzewem, araukarią, figowcem, kebraczo, lianami, paprociami i wspaniałymi storczykami. Tutaj spotkamy **palo rosa** - gigantyczne drzewo, o wysokości ponad 40 metrów i prostym pniu o średnicy do 1,6 m, oraz **palmitos** - palmy których pnie zakończone są jadalnymi wierzchołkami cenionymi przez smakoszów, a także seibo- drzewo, którego kwiat jest narodowym kwiatem Argentyny.

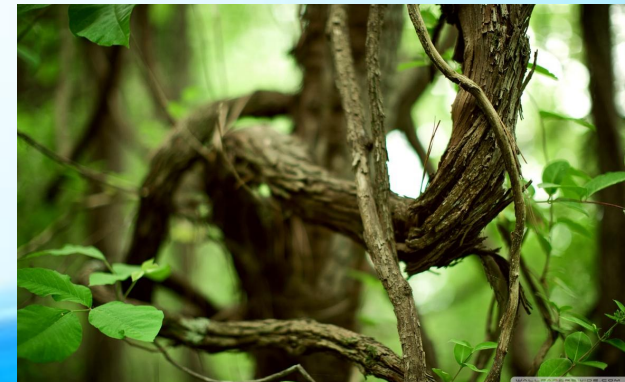
Ostrokszew

Seibo

Liana

Zwierzęta

Park chroni także 422 gatunki ptaków (m.in. tukana olbrzymiego, **urracas**, **teros**, enedmiczne dla Iguazú **vencejos** oraz różne odmiany papug), a także 68 gatunków ssaków (m.in. jaguara, ostronosą, ocelota, kapibarę, wyjca czarnego), 38 gatunków gadów, m.in. yacares (aligatory), 18 gatunków płazów oraz niezliczoną ilość owadów w tym setki gatunków wspaniałych barwnych motyli.

Tukan olbrzymi

Papuga

Ocelota

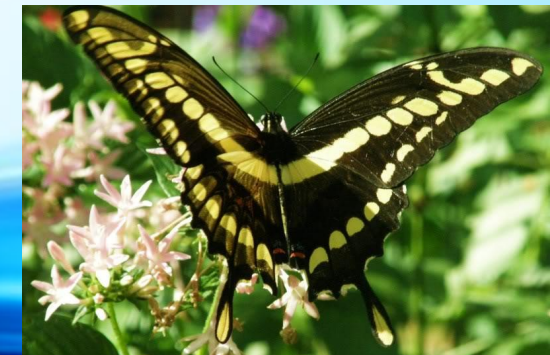
Ostronos

Wyjec czarny

Motyl

Obszar Parku Iguazú jest dobrze zagospodarowany. Utworzone na terenie parku liczne ścieżki uzupełnione schodami, mostkami i pomostami oraz widokowymi balkonami umożliwiają podziwianie z bliska wspaniałych wodospadów. Wytyczone trzy trasy prowadzą do punktów widokowych z których roztacza się panorama wodospadów i otaczającej puszczy.

***Trasa dolna** prowadzi wokół podstawy kilku odrębnych kaskad i umożliwia obserwowanie z bliska wodospadów m.in. Salto del San Martin, Bozzetti Dos Hermanas oraz wspaniały widok panoramiczny Garganta del Diablo. Trasa prowadzona dolnymi pomostami ma około 1 km długości jej przejście zabiera 1-2 godzin.*

**Trasa dolna
(Circuito Inferior)**

Trasa górna biegnie wąską, miejscami specjalnie przygotowaną ścieżką poprowadzoną po krawędzi wodospadów. Dochodzimy nią do kilku punktów widokowych skąd podziwiać można panoramę wodospadów:

Dos Hermanas, Bozzetti, Chico, Ramirez i Salto de San Martin, a także wyspę San Martin i brzeg brazylijski. Trasa ma około 700 metrów długości i wymaga około 30 minut spaceru.

Trzecia trasa będąca jedną z najatrakcyjniejszych wiedzie do największego i głośno huczącego wodospadu *Graganta del Diablo (Diabelska Gardziel)*. Można dotrzeć do niego z punktu zwanego *Puerto Canoas* albo podплыć łódką. W roku **1984** część argentyńska, a w **1986** część brazylijska Parku Narodowego Iguazú zostały wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego **UNESCO**.

Bibliografia

- *Park Narodowy Wodospady Iguazu – Geoturystyka 1, 2004*

